

KYM438 Proses Kontrol Uygulamaları

(2 0 2) 3 kredi, 5 AKTS, Seçmeli Ders

KAYNAKLAR

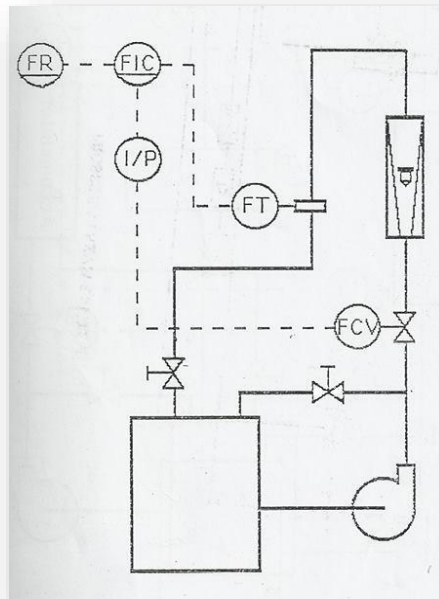
1. Parr, E.A., 1995, Industrial Control Handbook, 2nd ed., Butterworth-Heinemann.
2. Marlin, E. T., 2000, Process Control: Designing Processes and Control Systems for Dynamic Performance, 2nd ed., McGraw Hill.
3. Seborg, A. E., Edgar, T. F., Mellichamp, D. A., 2004, Process Dynamics and Control, 2nd ed., Wiley.
4. TE3300 Operating Instructions, 1993, Plint&Partners Ltd.

(14. Hafta)

FİNAL PROJE SUNUMLARI

Final proje konuları 10. haftada öğrencilere dağıtılarak son hafta proje konularıyla ilgili araştırma raporu sunar ve 10 dakikalık sunum yaparlar.

Örneğin; Akış Hızı Kontrol Sistemi için hazırlanan grup çalışması raporunda şematik gösterimi aşağıda sunulan proseste deneysel çalışma elsel ve otomatik olmak üzere iki şekilde yapılabilir. Kontrol edici M (manuel) konumuna getirilerek değişik vana açıklıklarında basınç farkları ve akış hızları ölçülür ya da kontrol edici A (otomatik) konumuna getirilerek, PID kontrol edici parametreleri ayarlanır ve değişik set noktası değerlerinde kontrol çalışmaları yapılır.

Sistem %35 pnömatik vana açıklığında yatışkın koşula geldikten sonra t=0 anında kontrol bilgisayarı yardımıyla vana açıklığı %65'e getirilmiştir ve veriler çizelgede verilmiştir.

Akış Hızı, L/dk	Süre, s
5.1	0.1
5.1	0.2
5.1	0.3
5.1	0.4
5.1	0.5
5.1	0.6
5.1	0.7
5.1	0.8
5.1	0.9
5.1	1
5.1	1.1
5.1	1.2
5.1	1.3
5.1	1.4
5.1	1.5
5.1	1.6
5.1	1.7
5.1	1.8
5.1	1.9
5.1	2
5.1	2.1
5.1	2.2
5.1	2.3
5.1	2.4
5.1	2.5
5.1	2.6
5.1	2.7
5.1	2.8
5.1	2.9
5.1	3
5.1	3.1
5.2	3.2
5.2	3.3

Çizelge 1. Deney verileri

5.3	3.4	9.8	6.9
5.5	3.5	9.8	7
5.5	3.6	9.8	7.1
5.5	3.7	9.8	7.2
5.9	3.8	9.8	7.3
5.9	3.9	9.8	7.4
5.9	4	9.8	7.5
5.9	4.1	9.8	7.6
6.3	4.2	9.8	7.7
6.3	4.3	9.8	7.8
6.9	4.4	9.8	7.9
6.9	4.5	9.8	8
7.5	4.6	9.8	8.1
7.5	4.7	9.8	8.2
8	4.8	9.8	8.3
8	4.9	9.8	8.4
8	5	9.9	8.5
8	5.1	9.9	8.6
8.4	5.2	9.9	8.7
8.4	5.3	9.9	8.8
8.4	5.4	9.9	8.9
8.8	5.5	9.9	9
9.1	5.6	9.9	9.1
9.1	5.7	9.9	9.2
9.1	5.8	9.9	9.3
9.3	5.9	9.9	9.4
9.3	6	9.9	9.5
9.3	6.1	9.9	9.6
9.4	6.2	9.9	9.7
9.4	6.3	9.9	9.8
9.6	6.4	9.9	9.9
9.6	6.5	9.9	10
9.7	6.6		
9.7	6.7		
9.8	6.8		

Çizelge 2. Üç farklı yöntemle bulunan θ , τ ve K değerleri

Yöntem	τ, s	θ, s
<i>En küçük kareler</i>	1.0424	3.8056
<i>Lineer regresyon</i>	1.0423	3.7056
<i>Reaksiyon eğrisi</i>	4.75	1.1

Çizelge 3. Cohen-Coon Ayar yöntemiyle bulunan PID parametreleri

Kontrol Yöntemi	Parametre	Reaksiyon eğrisi	Lineer regresyon	En küçük kareler
<i>P</i>	<i>Kc</i>	31.01	4.1	4.05
<i>PI</i>	<i>Kc</i>	1.42	28.38	29.34
	<i>τ_I</i>	2.48	1.88	1.9
<i>PID</i>	<i>Kc</i>	40.48	4.15	4.08
	<i>τ_I</i>	2.29	1.35	1.34
	<i>τ_D</i>	0.39	0.82	0.83

Belirlenen kontrol edici parametreleri kullanılarak akış hızı kontrolün bozucu etkiler veya set noktası değişimi altında kontrolü ne düzeyde başarıyla sağladığı belirlenir.